

БУГУН-НОРУОТ ХАААЙЫСТЫБАТЫН БАСТЫННАРЫН ОРОЙУОННААБЫ СЛЁТА ДЕЛЕГАТТАРГА ИТИИ ЭБЭРДЭ!

1980 сылга уонна кыстык үс ыйыгар КУОТЛАҤЫ КЫАЙЫЛААХТАРА

ССКП райкомун бюрота уонна райсовет исполкома 1980 сылга уонна 1980, 1981 сыллардаах общественной сүөһү кыстыгы үс ыйыгар оройуон совхозтарын, совхозтар отделениеларын, биригээдэлэрин, фермаларын уонна звеноларын коллективтарын итинэн бириднн ыанньыксыттар уонна борооску көрөөччүлэр социалистической куоталаһыларын түмүктэрин дүүллэстилэр.

1980 сылга сүөһү интннгэр, киниттэн бородуусуяны ылыыга уонна соботуопкалаһынгга совхозтар социалистической куоталаһыларын кыайылаабынан Карл Маркс аатынан совхоз табыста. Бу хаһайыстыба сыллаары былааннарын үтүү валовой ылыыга 107,1 бырыһыан, биир фуражной ынахтан ыаһынгга 108,8 бырыһыан, государство туттарыга 103 бырыһыан, эти государство атылааһынгга 100,2 бырыһыан, ынах сүөһү интннгэр 100 бырыһыан, сылга 101,3 бырыһыан толортоото, ынах сүөһү туһата суох өлүүтүн 1979 сыллаахытааһар 267-тн сылааһы 338-нан аччата.

Куоталаһынгга барыта 216,64 баллы ылан бастабыт совхозка ССКП райкомун уонна райсовет исполкомун көһөрүлэ сылдар Кыһыл знамята туттарыллар. Совхоз партия райкомун, райсовет исполкомун Бочуотунай грамотатынан наһараадаланар, оройуоннааһы бочуот дуоскатыгар таһаарыллар, куоталаһы усулуобуйатынан көрүлүбүт ЗИЛ-133Г автомобиль фондатын ылар.

Карл Маркс аатынан совхоз сүөһү кыстыгын ааспыт үс ыйыгар бары сүрүн көрдөрүүлэргэ былааннаах соруудахтарын лаппа аһары толортоон

барыта 70,69 баллы ылан эмиз бастагы миэстэһэ таһсан ССКП райкомун уонна райсовет исполкомун көһөрүлэ сылдар Кыһыл знамятын илла, оройуоннааһы Бочуот дуоскатыгар таһаарыллар.

Онус пятилетка түмүктэһиннээх сылыгар совхозтартан иккис миэстэн 201,37 баллаах Эрилик Эристин аатынан совхоз ылан ССКП райкомун уонна райсовет исполкомун Бочуотунай грамотатынан наһараадаланар, оройуоннааһы бочуот дуоскатыгар таһаарыллар. Киннээх ГАЗ-53 автомобиль фондаты анаар.

1980-1981 сыллардаах сүөһү кыстыгын ааспыт үс ыйын түмүгүнэн совхозтар куоталаһыларыгар иккис миэстэн 59,69 баллаах «Чурапчы» совхоз ылан оройуоннааһы бочуот дуоскатыгар таһаарыллар.

1980 сылга совхозтар отделениеларын күрэхтэһинилэригэр 101,25 баллы илбят Карл Маркс аатынан совхоз Болугурдааһы отделениетыгар арыгылаһыны уонна общественной бэрээдэги кэһинилэри утары охсуһуу мөлтөүлүбү.

Эрилик Эристин аатынан совхоз Хадаардааһы отделениета иккис миэстэһэ таһсан ССКП райкомун уонна райсовет исполкомун Бочуотунай грамотатынан наһараадаланар уонна Т-40 трактор фондатын ылар. Үбүс миэстэлээх (95,47 бааллаах) эти совхоз Хайахсытааһы отделениета ССКП райкомун уонна райсовет исполкомун Бочуотунай грамотатынан наһараадаланар итинэн трактор прицепин фондатын ылар.

Кыстык бастагы үс ыйыгар совхозтар отделениеларын социалистической

(Бүтүүтүн 3 стр. көр).

Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһун!

САНА ОЛОХ

Х а б ы а т
1981 сыл алтынны
Ытан таһар

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙНОМУН УОННА НАРОДНОЙ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 8 (5520)

1981 сыл. Тохоуньу 17 күнэ
СУБУОТА

Сыаната
2 харчы

1981 сылга—сага үрдүк ситиһиилэри!

Субуруускай аатынан совхоз социалистической Э Б Э Ъ Э Э Т Э Л И С Т И В Э Т Э

Уон бириис пятилетка бастагы сылын соруудахтарын ситиһиилээтик толорор иһин социалистической куоталаһыга кириһэн турар, маннык эбэһээтэлистебэни ылынабыт:

Сүөһү интннгэр. 3450 ынах сүөһү уонна 2400 сылыгы итэн, былааны 100 бырыһыан толорорго. Үтүү валовой ыаһыны 1400 тоннага тиэрдэн былааны толорорго. Государствога 10 тонна эти атылаан ылааны 5 тоннанан аһарарга. Үтүү туттары былааны—1130 тоннаны толорорго.

Сүөһү интннгин хаачыстыбаннай куоталаһы үрдэтэргэ: нэһрэй валовой таһсытын 66 бырыһыанга, кулун депривойун 75 бырыһыанга тиэрдэргэ, 1 фуражной ынахтан үтүү ылаһыны ааспыт сыллааһар 190 кг элбэтэргэ, государствога туттарылар ынах сүөһү 85 бырыһыан үрдүк уойуулааһынан, ол иһигэр 160 тобонү надбавкага туттарарга. Сүөһү орто ылаһынын 315 кг тиэрдэргэ.

Хонуу үлэлэригэр. Ыһыллар сир уопсай нэһин 1650 гектарга тиэрдэргэ, ол иһигэр туорахтаах культуралары 1200 гектарга, хортуоплуну 50

гектарга, силэстэнэр культуралары 125 гектарга, АВМ-ка аһаан бурдугу 250 гектарга ыһарга. Гектарга 1,5 центнер бурдугу, 75 центнер хортуоплуну, 50 центнер силэстэнэр маассаны хомуйарга. Болтоко, Сокоаһа отделениеларыгар силэстэнэр иһенелары тэрийэргэ.

3000 квадратнай метр нэһээх пленочной теплицага оһурсуну олордон, 17 тонна валовой үүнүүнү ыларга.

1900 тонна огу, 200 тонна сенаһы, 2500 тонна от мээкэтин соботуопкалаһырга.

Үтүүлээһи туттарыыга. Хас биридннэ саһылтан ортотунан 3,3 оһону ылан тыһынаах интэргэ. Государствога туттарылар 343 тири хас бириднтин сыаната ортотунан 100 солк. буоларын ситиһэргэ. Сыл устата тыаһтан 12 тып. солк. ылааннаах үтүүлээһи бултаан туттарарга.

Техника үлэтигэр. Тракторнай парк сылга 55860 эталоннай гектары онорорун, автопарк былааны 100,3 бырыһыан толорорун ситиһэргэ. Техникаттан дэн-оһол таһсытын, техниканы туһата суох суураһууну таһаарбакка.

Капитальной тутууга. Хаһылы отделениетыгар тутула турар 500 тонна кириэр картофелехранилищаны атырдаһ ыһын 15 күнүгэр диэри, Болтокога 4 квартиралаах олорор дьэһини балаһан ыһын 1 күнүгэр диэри туһаһа иллэрэргэ, Муус устар 20 күнүгэр диэри совхоз үрдүнэн 2500 кубометр тутуу маһын соботуопкалаан тиэһэргэ. Совхоз үрдүнэн 1500 кубометр (отделение ах, сым 500-түү кубометр) эрбин матырыяалын бэлэмниэргэ, Себестоимость суотугар түгүллэр объектары алтынны 1 күнүгэр диэри ситэрэргэ.

Хотонноор, олорор дьэһэлэр капитальной өрөмүөннэрин үчүгэй хаачыстыбалаахтык ыһан балаһан ыһын 15 күнүгэр диэри бүтэрэргэ.

ССКП XXVI съезди аһылдыһынан көрсө үтүү валовой ылыны иккис ыйдааһы былаанын толорорго, ыччат уонна улахан сүөһү туһата суох өлүүтүн былырыһыгытааһар 50 бырыһыан аччатарга, биир борооску төлөһүүтүн 60 килограммга тиэрдэргэ.

[Эбэһээтэлистебэ үлэ коллективтарын дүүллэһилэни ылыһына].

„Чурапчы“ совхоз социалистической Э Б Э Ъ Э Э Т Э Л И С Т И В Э Т Э

«1981—1985 сылларга уонна 1990 сылга диэри кэмгэ ССРС экономической уонна социальной кайдыһытын сүрүн туһаһыларын туһунан ССКП КК партия XXVI съезигэр бырайыагын итинин биһирээн турар, ССКП Кинн Комитетын алтыннытаабы (1980 с.) Пленумун уураахтарыгар дьыаленан эплкэтиригэ дуулуһан биһиги, «Чурапчы» совхоз үлэһиттэрэ, 1981 сылга маннык социалистической эбэһээтэлистебэни ылынарга быһаарынныбыт:

Сүөһү интннгэр. Сыл бүтэһигэр былааннамытааһар 2 бырыһыаннан элбэх ынах сүөһүлээх, ол иһигэр эмиз итнчэ бырыһыаннан элбэх ынахтаах, 1,1 бырыһыаннан элбэх сылылаах, ол иһигэр 1 бырыһыаннан элбэх бизлээх буолуохпут.

Үтүү валовой ыаһын былаанан 100,5 бырыһыан толоруохпут эбэтэр ааспыт сыллааһытааһар 150 тоннанан элбэттиһипт. Эти фуражной ынах аһыттан 1120 кг итэһэһи суох үтүү ыһырытын эбэтэр ааспыт сыллааһытааһар 195 кг элбэһи ыларбытын моддуйар.

Былааннары государствога үтүү атылааһынгга 101, эти туттарыыга

100,5 бырыһыан толортуохпут. Туттарылар үтүү 45 бырыһыантан итэһэһи суоһа бастагы суортаах, 4 бырыһыантан итэһэһи суох сылаах, атылаанар ынах сүөһү 55 бырыһыан, сылгы 75 бырыһыан ортону үрдүнэн уойуулаах буоларын, ынах сүөһү 315, сылгы 200 кг итэһэһи суоһу үхтүүрүн ситиһиһипт. Долоһой таһсынын нэһрэйгэ 67, кулунга 66 бырыһыанга тиэрдихипт.

Үтүүлээһи бултаһын соруудаһын 6,6 бырыһыаннан хуоһарыаһыт.

Хонуу үлэлэригэр. Туорахтаах культуралары былааннамыт 1035 гектарга долору ыһан, гектартан ортотунан 7-лик центнер үүнүүнү хомуйуохпут. Валовойунан 175 тонна тор. дүгэр астаах кормовой культуралар үүнүүлэрин ылаһыт. 300 гектарга силэстэнэр культуралары ыһан, гектар аһыттан 50 центнертан итэһэһи суох күөх маассаны силэстэһипт. От хомуурун былаанын 2 бырыһыантан итэһэһи суоһунан аһарыаһыт. Бастайаһнааһи астааптаах иккис звенону тэрийэн силэстэһини соруудаһын 101,4 бырыһыан толоруохпут, сенаһы бэлэмнээһин былаанын 3 бырыһыаннан хуоһарыаһыт.

Капитальной тутууга. Тутар таһар үлэлэр нэһээһи эһипт сылааһытааһар улаһыннарыаһыт, тутуу хаачыстыбатын туһарыаһыт. Хаһайыстыбаннай ыһыманан тутуу былаанын 105,6 бырыһыан толоруохпут. Бэдэрээтэһэр тэриһтэлэргэ үлэһит илиһинэн, техниканан, матырыяалларын камелөһүөһүт. Бу дьыл иһинэн 25 миэстэлээх автогараһы үлэһи иллэриһипт.

Экономической үлэһи. Сыл түмүгэр былааннамыты таһынан ноһоогу таһаарбат, бородуунсуяа бэйээһи турар сыанатын намтатар иһин охсуһуохпут. Үлэ аһорумтуоһун биллиги таһымытан 1 бырыһыаннан үрдэттиһипт. Хамнас фондун аһары ороскуоттаһыны таһаарыаһыт суоһа.

Оройуон предприякеларын, тэриһтэлэрин кытары шефдэһини, Нерюнгри куораты уонна СУЯГРЭС коллективын кытары «Снарпа уонна отүйэ союзтаһыларын» салгыы бөһөргөтүөһүт. Уус-Алдан оройуонун Герой Егоро аатынан совхозун кытары социалистической куоталаһыны салбаан ыһыаһыт.

[Эбэһээтэлистебэ производство бастыһынын слотуттан ылыһына].

КҮНДҮ ҮАЛДЬЫТТАР

Бэһээһи Чурапчыга биһиги оройуонмутун кытта шефдэһэр Саха сирин Соһуруу өттүн индустриальной киһиэ Нерюнгригтан народнай депутаттар куораттааһы Советтарын исполкомун председателин солбууааччы Протопопов Е. Е. салайааччылаах делегация иллэ.

Делегация састааһыгар бааллар: Черноусов В. П.—«Гражданстрой» трест парткомун секретара, Мкрная А. П.—«Якутугестрой» комбинат 9 №-дээх тутуу управлениетын биригээһириэ рукоһуев Н. И. — «Брагскгэсстрой» автотранспортнай учаһтаһын шофера, Николаев С. М.—Саха сирин Соһуруу өттүнээһи ноһтоох комплекс предприякеларын тутуу дирекциятын директорын солбууааччы, Сауров А. Н.—«Бамстройпуть» управление автоколоннатын шофера.

Күндү ыалдыттары бэһээһи ССКП райкомун бастагы секретара И. П. Листиков приемнааһа, оройуон онус пятилеткатааһы үлэтин түмүктэрин, ССКП XXVI съездин көрсө уталытылыһыт сорууктарын билиһиннэрдэ.

Нерюнгри делегацията бүгүн нуруот хаһайыстыбатын бастыһынын оройуоннааһы слотугар кытыһаһа, оройуон үлэтин, олоһун кытары билсэнэһи.

Бөһөһөһө ыалдыттан, күндү доһотторбут!

УЙГУБУТ ТУЪУГАР АЙЫМНЫЫЛААХТЫК

Кизн туштар дбоннорбут

ОНУС ПЯТИЛЕТКА ЧЕМПИОННАРА

Ыаньнысыт Кузьмина Агефья Тарасовна (Эрилк Эристини атынан совхоз, Хадаар отделениета)—1976, 1977, 1978 сылларга оройуон рекордсманнага, чемпионнага.

Техник-осеменатор Титов Петр Николаевич (Эрилк Эристини атынан совхоз, Хадаар отделениета)—1976, 1977, 1980 сылларга оройуон рекордсманнага, чемпионнага.

Булчут Лазарев Михаил Иванович («Чурапчы» совхоз, Килэкии отделениета)—1976, 1979, 1980 сылларга оройуон рекордсманнага, чемпионнага.

Тракторист Седалищев Афанасий Афанасьевич (Карл Маркс атынан совхоз, Одьулуун отделениета)—1978, 1979, 1980 сылларга оройуон чемпионнага.

Тракторист Макаров Семен Николаевич («Чурапчы» совхоз, Сылк отделениета)—1976, 1977, 1980 сылларга оройуон рекордсманнага, чемпионнага.

Звеницовой Седалищев Василий Пе-

трович II (Субуруускай атынан совхоз, Болтоно отделениета)—онус пятилетка бэри сылларыгар оройуон колонна-ининэн оттуур эконоларыгар рекордсманнага, чемпионнага.

Озуруотчуттар Звеницовой Яковлева Василиса Николаевна (Карл Маркс атынан совхоз, Болтуур отделениета)—1978, 1979, 1980 сылларга оройуон чемпионнага.

«ЫБСЛКС 60 сыла» ферма коллектива (Эрилк Эристини атынан совхоз, Хадаар отделениета)—онус пятилетка бэри сылларыгар чемпион, ол иһигэр 1977 сылтан рекордсман.

Хатылы саһым китэр Фермата урунку саһиэдккэй Иванов Михаил Александрович (Субуруускай атынан совхоз)—агитлектозоы былаанын үс сылга толорбут, 1979 уонна 1980 сылларга оройуон чемпионнага.

ХОС ЫЫААРЫЫ: Онус пятилетка чемпионнара оройуоннаабы бочуот кинигэтигэр килэриллэлэр.

ОРОЙУОН РЕКОРДСМЕННАРА

Булчут Лазарев Михаил Иванович («Чурапчы» совхоз, Килэкии отделениета)—3387 солк. күндү туулээби бултан туттаран 1978 сылга бэйэтэ олохтообут рекордун 619 солк. тулсарбытын иһин.

Шофер Поголов Николай Афанасьевич («Чурапчы» совхоз, Килэкии отделениета)—ММЗ-554 автомобильинан 373395 тонна-километры оморон 1977 сыллаахха Барашков В. Д. олохтообут рекордун 117668 тонна-километринан тулсарбытын иһин.

Шофер Шеломов Николай Николаевич (Карл Маркс атынан совхоз, Бахсы отделениета)—ГАЗ-53 автомобильинан 157370 тонна-километры оморон 1974 сыллаахха Барашков В. Д. олохтообут рекордун 7725 тонна-километринан тулсарбытын иһин.

Шофер Толстоузов Семен Семенович (Карл Маркс атынан совхоз, Мугудай отделениета)—уу баһар автомобильинан 58840 тонна-километры оморон 1978 сыллаахха бэйэтэ олохтообут рекордун 1882 тонна-километринан тулсарбытын иһин.

Тракторист Макаров Семен Николаевич («Чурапчы» совхоз, Сылк отделениета)—ДТ-75 тракторинан 4397,3 эталоннай гектары оморон

1979 сыллаахха бэйэтэ олохтообут рекордун 82,5 эталоннай гектарынан тулсарбытын иһин.

Николаев Михаил Данилович каллм механизациялаах оттуур эвенота (Субуруускай атынан совхоз, Соловьева отделениета)—бирдин кинигэтигэр 202-ли тоннаны оттоон 1976 сыллаахха Сергеев И. И. олохтообут рекордун 20,2-ли тоннаан тулсарбытын иһин.

Коркин Василий Васильевич механизированнай агардаах оттуур эвенота (Карл Маркс атынан совхоз, Мугудай отделениета)—бирдин кинигэтигэр 79-туу тоннаны оттоон 1976 сыллаахха Кондратьев И. Г. эвенота олохтообут рекордун 23-түү тоннаан тулсарбытын иһин.

Седалищев Василий Петрович II колонна-ининэн оттуур эвенота (Субуруускай атынан совхоз, Болтоно отделениета)—бирдин кинигэтэ 75,7-ли тоннаны оттоон 1976 сыллаахха бэйэтэ олохтообут рекордун 11,7-ли тоннаан тулсарбытын иһин.

Новгородов Николай Николаевич хортупууу үүннэрэр эвенота (Эрилк Эристини совхоз, Хоптобо отделениета)—валовойуунан 407,5 тонна, гектарга 81,4 центнер үүнүүнү ылытын иһин.

1980 СЫЛГА ЧЕМПИОННАРБЫТ

Ыаньнысыт Ксенофонтова Татьяна Николаевна (Эрилк Эристини атынан совхоз, Хадаар отделениета)—хас бирдин фуражной ынабыттан 348-лыи кг үүтү ыабытын иһин, оройуон абсолютнай чемпионнага ата ыгариллэр.

Ыаньнысыт Иванов Михаил Иванович («Чурапчы» совхоз, Аръялаах отделениета)—фуражной ынабын ахсыттан 3217-ли кг үүтү ыабытын иһин.

Борооску корооччу Макаров Николай Семенович (Эрилк Эристини атынан совхоз, Чакир отделениета)—67 борооскуну барытын тыннарар иһин, хас бирдинилэрин 135,5 кг төлөһүлүтүн иһин.

Саһыл итээччи Решотиннов Петр Николаевич (Карл Маркс атынан совхоз, Бахсы отделениета)—иэ саһыл ахсыттан 3,96 оёону ыабытын иһин.

Сылгыбыт Дьячковская Петр Егорович (Эрилк Эристини атынан совхоз, Хайахсыт отделениета)—улахан сылдыгы 99,3 бырыһыан тылыннар иллитин, кулун деловой тахсытын

88,8 бырыһыанга тирдэбитин иһин.

Техник-осеменатор Титов Петр Николаевич (Эрилк Эристини атынан совхоз, Хадаар отделениета) 220 ынабын сизмэлээн 213 ныйрайы ылытын иһин.

Шофер Окочаников Семен Семенович (Карл Маркс атынан совхоз, Мугудай отделениета)—үүт таһар автомобильинан 28426 тонна-километры оморон былаанын 142 бырыһыан толорбутун иһин.

Тракторист Седалищев Афанасий Афанасьевич (Карл Маркс атынан совхоз, Одьулуун отделениета)—МТЗ-52 тракторинан 2123 эталоннай гектары оморон былаанын 151,6 бырыһыан толорбутун иһин.

Тракторист Аммосов Иннокентий Прокопьевич (Карл Маркс атынан совхоз, Мугудай отделениета)—К-701 тракторинан 4276,3 эталоннай гектары оморон былаанын 107 бырыһыан толорбутун иһин.

Барашков Дмитрий Дмитриевич илпинэн оттуур эвенота («Чурапчы» совхоз, Килэкиитээби отделениета)

[Бүтүүтүн 3 стр. көр].

Снимоктарга: Производств бастыгнара (хайастан) Карл Маркс атынан совхоз сылдыгыта, ССРС Государственной биримийэтин лауреата М. С. Толстоузов, Эрилк Эристини атынан совхоз ыаньнысыта, Саха АССР Верховнай Советын депутаты А. Г. Протасова, «Чурапчы» совхоз механизатора С. Н. Макаров.

Куоталаһы иһитиннэриллэн иһитин үрдэтэргэ, производство бастыгнар уонна новатордарын бочуоттуурга уонна ытыктыырга. Бастыг опыты кэмигэр түмүүнү уонна былааннаахтык тарбатыыны хаачыйарга. (ССКП КК партия XXVI сөһигэр Бырайыагыттан).

ИДЭБЭ ТАПТАЛ

Трактор мууһуруу тун нүтүн көкүө саха кыһына дон тумана будулуннар. Маньнык күннэргэ сарсынарда халлаан сага сунулуйан эрдэбинэ үлээтэхсэн баран хара кизнээнгэ диэри ыраах үрэхтэртэн от тизийи, тыаттан мас состоруу манан аҕай буолбатах. Тракторгын эрдэтэн дыһанан көрүмүэт буоллахына суолга олорон хаалыахын, тынныыга былдыгыахын эмизсөл. Саас иһини күнү-түүнү биллимэт түбүктээх үлэтэ, сайын куош быйагы сомсуу былдыгыта. Ити курдук сылы эргиччи. Оттон Федор Федорович Батерин бу үлээтэ отуттан тахса сыл эрилиннэ. Идэтин толору баһылаан, каллм уон сыл үстата Субуруускай атынан совхоз механигинан үлээбитэ, тракторной парк базатын бөдөрөгүтүгэ, механизаторскай кадрдары бэлэмнээһингэ сыратын бэрэбиэтэ. Вилгин кини уһуйбут уолаттара тракторист Н. Г. Слепцов—коммунист, Үлэ Кыһыл Знамята орден кавалера, Д. Е. Егоров—механик, Д. Д. Егоров—бастыг тракторист. Бэйэлэрэ дыону иһтар наставниктар буоллулар.

Ол да ким эбэрийдэр Федорович хонуу үлэтин биригэдьириинэн аламмытын бэркэ собулээбитэрэ.

Биригэдьиэр бэйэтэ үлэтэн хаһан да туора турбат, кини трактора мэлдэн үрдүк оморумтуолаахтык үлэлиир. Итинэн-манна баран аһаастаан кэбиситин эбэтэр саахалланан хаалыаһын истибэкиин. Хата, ол онугар Федор Федорович былаанын куоһарбытын, үгүс уматыгы кэмчилээбитин туһунан үгүстүк истиэххин сөл.

Ким да кинини бу идэтин талаарыгар эриэйиллээбэтэ. Ол кэмгэ трактор, массивына да билигичи курдук дэлэйэ суога. Үс саастаабар аҕата өлөн, үөрэби да кыһан экириэтиспэтэ. Оттон тракторы көрөөт кини модун күүһүгэр үмсүгуйбута, таптаабыта. Дьэ онтон ыла үгүс үү сүккүллэн өстө. Кини тимир мингэтин уола Вася ыла. Онон аны уол-Батерин аҕата сүүрдүбүт суолларынан айанныыр. Оттон аҕа-Батерин иһки механизатор уолаттарын мандыр идэтигэр уһуйар, кууһа кыһарынан совхоз үлэтин өрө көтөхсөр.

Коммунист, партбюро чилинэн, сельсовет депутатыта... Кини общественной түбүгэ үгүс. Онтон мунатыйбат, хага, чуумлуран, барыта суох буолан хаалыаһына чуңкуйуох, соһуйуох курдук. Оннук иһтиллээх, оннук дууһалаах кини Федор Федорович Батерин.

КЫРАЧААННАР ЭРЭЛЛЭРИН ЫЛА

Ово кини ис дьинин үмүгэйдик билэр. Төһөнөн кинини таптыгынан, кини туһугар кыһанабын да, иһтиликитигэр сөччөһөн улаханым сабыдыаллыыгын, эрэлин ылабын.

Билгичи дөткомбинептыгар оёону кытта үлэ мандырдарын баһылаабыт итээчилэр суох буолбатахтар. Бирин оннук кининэн музыкальной салайааччы Зинаида Николаевна Максимова буолар. Кини орто оскуоланы бүтэрээт, оёо садыгар итээчилэр аһаан кэлбитэ. Оттон ыла бу чөлчөккө суох уонна эллиэстээх идэтигэр уон биэс сыл эңкилэ суох үлээлээт.

Ово эстетическай оттуунан сайдарыгар музыка оруола улахан. Ол иһин Зинаида Николаевна занятиеларын айымныылаахтык тэрийэргэ куруук кыһанар. Кырачааннарга композитордары биллһиннэрэр, араас альбомнары, соннуурдары, атын аҕрибуттары туттар. Төрөппүттэри кытта үлэтэ эмиз нэрэхсэбиллээхтик барар, холобур, «Музыканын саһаан истэргэ үөрэтиги», «Ово композитордар» дьэи тамаларга лекциялары ааһыта. Занятиетыгар музыканы истингэ, ритмическай хамсаһыларга дьобуруу сайымнарыыга, куолаһы эрчийнигэ иһтиллээччилэрин кытта саһабылээхтык үлэлиир. Оттон кырачааннар иллэн кэмгэ ригар музыкальной остуоруйалары, куолаһы театры, атын саататар дыһаллары тэрийэр.

Бэйэтэ үрдүк культууралаах, сайаас майгылаах буолан коллективтар ордуу ытыктатар, төрөппүттэр махталларын ылар. Кини хайа, бабарар үлээтүтүө суоһастаахтык сыһаннаһар. Общественнай үлэттэн эмиз туора турбат. Ону местком председатели, дыһтар комитетин председатели, народнай сэтээтэл быһыытынан эңкилэ суох үлэликэ туоһулуур.

В. ИУСТИНОВА, дөткомбинет саһиэдиссээ.

Н. СОЛОВЬЕВ.

ИТАЛИЯ: ЭКСТРЕМИЗМ РЕАКЦИЯБА СУЛУУСПАЛЫР

Италия манньм ырахан күннэри көрсүбэттэе бидиновта. Дойдуга тыккайындаа быһыымайгы пра-вительстваны уонна общест-венноһу аһаастык кини-ныыр араас бодолоох тер-рористар эмискэ көбүөх-тэспиттэрин түмүгэр үөс-кээбитэ. Ахсынньы ортоту-гар «Кыһыл биригээдэлэр» диян ультра-хагас террор-дуур тэрилтэ чилиэннэрэ, ол иһинкэ хас да сирэй-хараба суох провакацияла-ры өнгөртөөн баран, кассе-доннай суут чилиэни, аэромылары уонна көнө-рүнэр лебидарды конту-бууллаһыны хаачыйар. Дн. д' Урсону уорбутара, ошон аспыт снл бүтэни күннэригэр террордөһөнө Утары охсуһар аналлаах су-ууула саһаааччыларын-тэн биригээдэлэрин генерал Э. Кальваланди өлөрбүт-тэрэ. Итинэн террористар сыһаттан саһа модьуйу-лары уонна ультиматумна-ры туруоруллар. Ол кур-дук, буруйу өнгөрөөчүлөр

өлөрөгө уурбут д' Урсо-ларын босхолоууларын-менньатыгар дойдуну маэссе-бай информациятын сред-стволара кинилэр «идеяла-ры» проагандалыыр сн-лыннай «Кыһыл биригээдэ-лэр» докумуоннарын ба-һээттиллэрин модьуйбу-т-тара.

«Кыһыл биригээдэлэр» снрэй-хараба суох бары-лара үксүн быһаастар снм-л-баларынан уонна дук-дох-туттууларынан быһаарыл-лар. Террористар киники өнгөрбүт буруйдаһа днэгэ-тэһ хаалларылыһа.

Италия саһаайар туорт-партияларын (христианскай-демократическай, респу-бликанскай, социал-демо-кратическай уонна соци-алистическай) коалицията онноосор экстремистар сн-рэй-хараба суох модьуйу-ларыгар киники снлдыкы-ба-га, ол эрэри киники, де-

мократической обществен-ности ыһааһыһыкан, каби-нет кинилэр суоһурданын-ларын булгуччулаахтын-кнэр тнбарин туһунан иһи-тиннарбитэ. Бос-көс хаһыат-тар уонна сурунааллар үк-сүлэрэ эмнэ иһинник пози-цияны аһыннылар. Ол эрэ-ри «Аванти» хаһыат—соц-партия бһээттиһэй органа биһр докумуоннарыттан —«Кыһыл биригээдэлэр» быһа тардыһыны бһээтти-битэ. Ол правительстаһа өннрэр партиялар ортолор-ругар тыл тылга кнрсибэт буолууну снтырхалыһа. Үгүс нэтээн көрөөччүлэр ИСП ити хардыһа уочарат-тыһ правительствоннай кризисэ тнрднэгин сөп днэн аһаллар.

Ыһыты үөскээп таһар: «хагас» тыһынан-өһүнэн сөһтнман буруйу өнгөрөр террордуур тэрилтэлэр үлэлэрэ кнмккэ наһданый

«Буржуазной государствен-ной массынаны уруукал-лыбыһа днэ-днэ буруйу өнгөрөөчүлөр днэг иһэ эмнэ кннники нэмгэ кө-бүөхтэспит «атын хайыска-лаах» экстремистар, атын-нык эттэххэ неофашистар, туруорунар снмалларыттан соһо-бачча суох снмлы экирэтнһэллэр. Неофашистар хагас экстре-мизм утары охсуһар бул-гуччу наһаа днэн сыһа-дынан кнһтаанх («фа-шистскай» днэн аһ) бһээ-дэгнэ олохтооһун идеятын-кнэгнннк проагандалыһа-лара ордук бһээ.

Итинник быһыыга - май-гыга Италия компартията террористары утары сору-нуулаахтык охсуһарга нн-гар. Кнни экстремистар Италия демократическай, республиканскай институн-тарнагар охсууну өнн-роохтарын уонна угө пө-ресорту өнгөрөгө усу-луобуйаны тэрийнхэтэрин баһаралларын тоһоболоок бһээттир. Оннукка баһа-

Кнни уонна соһуон Паспортнай режими кнһтаанхтык тутуһуохха

1980 снл аһынньыга паспортнай режими тутуһууну бүтүн Соһуатаа. ы көрүү мытыһынык.

Бу эппнэттээх хаһаанна Одьулуунна, Хаһаарга, Сн-ланга, Хетылыга уонна орой-уон кнннигэр тэрээһн-нээхтик барда. Докумуон 12 тэрилтэе, 4 мас нэр-дээччилэр биригээдэлэри-гар уонна 1810 биридин гражданнырга бэрэбэркэ-лэнкэ. Ол түмүгэр 15 кнни паспортнай режими нэ-спиттэра, онтон 11-дэрэ пас-пора суох снлдыкыһытара арыһынна.

Оройуонго билигин дө-срөх гражданныр уонна тэ-рилтэлэр саһаааччылара паспортнай режими куруу-байдык кнһэллэр. Хөһөбур, райпоһа ханник эрэ Ше-генко Геннадий, Федорен-ко Николай днэн паспор-туох дьону үлэе ыһан эвансаһа харчы бирибиттэра үлэлээбэһкэ да харчыла-рын да төһөрбөккө кү-рээп хаалбыттар. Паспор-та эһэтэр прописката суох дьону үлэе ыһытубэттэ-лэрэ атын да тэрилтэлэргэ бааллара көһүннэ. Итинник быһыы булгуччу тохтоту-луохтаах.

Снтиннь, аһынньык ый-дарга 1077 кнннхэ пас-порт бэрлнннэ, 818 саһа ыһааччыга докумуон толо-рулуна. Онон паспортда-һын 1980 снллаһы быһа-на толорулуна. Паспор-ты уларытыы Советскай Соһу-үрдүнэн 1981 снлынан бү-түөхтээх. Оттон оройуонго өссө да элбэх кнни доку-муонун толорторо иһик. Райсовет исполкомунан бу үлэе иһик кнни эһик ана-нан үлэһин снлдлар. Онон ханник да уочарат суох, үлэ күнэ сүтэриллибэт. На-һиһанктэринэн паспор-ты уларытыы графика «Саһа олох» хаһыат 1980 снл сн-тиннь 25 күнүнэһи нүө-мэригэр бһээттиһмитэ. Ба-ры гражданныр ону туту-һан паспор-ты ыларгыт бул-гуччулаах.

С. ЕГОРОВ, оройуоннаабы паспортнай сулууспа начальнига, милиция капитана.

Резиент А. Е. ЧИЧИГИНАРОВ.

Чурапчы орто оскуола-тыгар бастайааннай үлэе снһаллык ВАХТЕРДАР, КО-ЧЕГАРДАР, БУФЕТЧИЦА. ЛАР, ТАС УЛЭНИТТЭР на-делер. Үлэлнхэтэрин баһа-лаахтар үлэ бириэмэтигэр директоры кнһтары нэспэ-тихэтэрин сөп.

Администрация.

Аһа дойдуну тематыгар бһээттидэ

ри «Аванти» хаһыат—соц-партия бһээттиһэй органа биһр докумуоннарыттан —«Кыһыл биригээдэлэр» быһа тардыһыны бһээтти-битэ. Ол правительстаһа өннрэр партиялар ортолор-ругар тыл тылга кнрсибэт буолууну снтырхалыһа. Үгүс нэтээн көрөөччүлэр ИСП ити хардыһа уочарат-тыһ правительствоннай кризисэ тнрднэгин сөп днэн аһаллар.

Ыһыты үөскээп таһар: «хагас» тыһынан-өһүнэн сөһтнман буруйу өнгөрөр террордуур тэрилтэлэр үлэлэрэ кнмккэ наһданый

ОСКУОЛАЛАРГА ҮӨРЭБИ БИЛИИ СЫЛ АҢАРДААБЫ ТҮМҮГЭ

Оскуола	Орто аһаар	Аһаастык аһаар	Үөрүгэр сн-тнһаар	Үөрү туһуһуура	Харчысты-баһа үөрү-һээччүлэр	Үөрүгэ оһаһыт
ОРТО ОСКУОЛАЛАР						
Аһаа	230	211	200	17	45	94,8
Баһаа	191	188	186	3	54	98,4
Диринг	349	347	346	24	104	99,7
Мугудай	255	238	230	6	62	96,7
Снһаа	236	235	233	10	63	99,1
Кнһтаанх	160	158	155	2	49	98,1
Хетылы	189	189	186	5	51	98,4
Хөһөбур	144	143	143	6	52	100
Чурапчы	820	818	800	54	243	97,8
Интернат-оскуола	240	240	239	—	61	99,6
АҢАРДААБЫ КЫЛААСТААХТАР						
Арыһаах	88	87	85	2	27	97,7
Болтоһо	125	119	115	—	36	96,7
Одьулуун	202	201	196	9	71	97,0
Соловьей	114	114	113	3	39	99,1
Хаһаар	90	90	86	1	20	95,5
Чакыр	84	84	82	—	23	97,6
Чурапчы	127	126	121	12	36	96,0
Оройуон үрдүнэн:	3644	3529	3516	154	1026	98,0

1980—1981 сс. үөрэх дьы-һын бастаһы ннэллэрин тү-мүгүнэһэр оройуон үрдүн-нн үөрэди билии 4,1 быры-һыһыннан үүннэ.

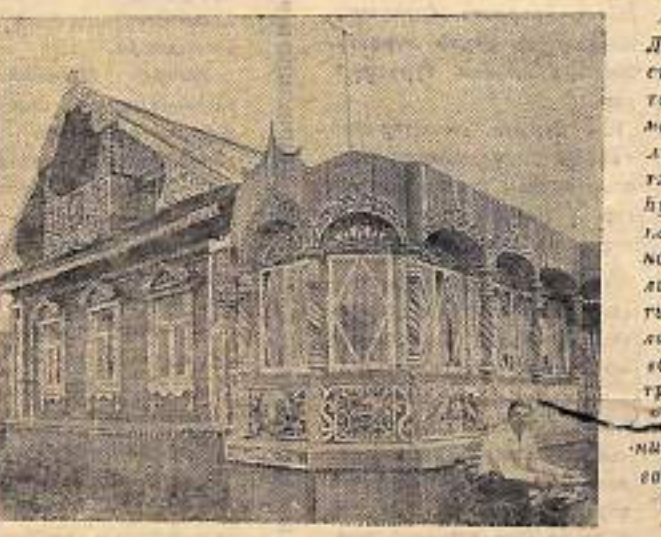
Хөһөбур орто оскуола-тыгар (директор И. А. Ни-нитин) 100 бырыһыан үө-рэди билии уонна 40,5 бы-рыһыан хаачыстыбаһа үө-рэник снһиһилиннэ. Бу-дройуонго бастыһа нэрде-рүү. Эмнэ ити курдук, Ди-ринг (М. Р. Сыһолятин), Сн-һаа (С. М. Слещова) орто, Соловьей аһыс кнһаастаах (Н. Д. Кроһник) оскуола-лара, интернат-оскуола (К. С. Понсников) үөрэх сы-һын бастаһы аһарын ба-һааччы үчүгэйдик түмүктээ-тилэр.

Ордун наһаах билиини Аһаа орто (В. Н. Сидорон) уонна Хаһаар аһыс кнһаас-таах (В. Ф. Посельскай) ос-куолаларын үөрэнээччилэ-

ро көрдөрдүлэр. Интернат-оскуолаһа, Болтоһоһо ус-һун Чакырга бһһиһ туһуһун үөрэнээччи суох.

Аһыс аһыт үөрэх дьы-һын туһааннаах ннминкы-та тэһннээһин. Оройуон үр-дүнэн үөрэди билии дөһө-һө, хаачыстыбаһа үөрэни дэһаны, кнһанан да буол-лар, үүннүлэр. Эри-дэхси билиини ордук Диринг орто уонна Арыһаах аһыс кн-һаастаах оскуолаларын үө-рэнээччилэр көрдөрөллөр. Оттон Баһаа оскуолаһыгар үөрэди билии 6,3, хаачыс-тыба 6 бырыһыан үүнү-лэр. Болтоһолор ити ннни көрдөрүүнү бнһээрдик на-һаттылар.

Үөрэх дьыһын саһаай үһүн уонна ордук эппнэт-тээх ннэллэрэ үүннэ. Пе-дагогиктигар хаһаакыһтаа-һар дэһаны үлэлэрин түп-сэрэр нэтээхтэр.

Б. САРАНЦЕВ фотота. ССТА фотохрониката.

Спорт ЗОНАТААБЫ ТУҢҮЛГЭ ИННИНЭ

Оройуон кнннинээһи физзаага аһыт өрөбүл күннэргэ көһүл туһууһа ыһытыһына.

Оһно туорт совхоз, орой-уон кнннин хаһаандалара кнһыннылар.

52 кг днэри ыйааһын-наахтарга Василий Алек-сеев көбүөргэ таһыһа улахан снһээриннн үөскэт-тэ. Бу Москвадан үөрэди бһтэрэн оһо спортнай оскуолаһыгар тренеринэн кнһбит бһэс республика биһр күүстээх маастары-нан биллэр. Кнни—Москва куорат чемпионна Алексеев маастар А. Захаров (Чурапчы совхоз) кнһта көрсүһүүтэ барт тыһааһын-наахтык барда. Тнһах мн-нүүтэ днэри таннэ кн-рнэтэ тэрднстылар. Ол эрэри таһыһы бһтүүтэ Алексеев кнһитин ыһаас-тыһ үүрдэ. Кнни ордук пертерге күүстээһин көр-дөрдө. Бу ыйааһынга үһүс мнэстэн интернат-оскуола Х кнһааһын үөрэнээччи Егор Захаров ыһаа уонна ЫБСЛКС райкомун анал-лаах бириһин тутта.

Егор Аржаков (57 кг, Субуруускай аһыннан соһ-хоһтан) эмнэ республикаһа биллэр маастарга канди-дат Билигин Хетылыга тренердинр. Аһыт өттү-гэр Н. Н. Тарскай аһыннан бириһс иһик кураһтнһиһэ, Бүтүн Соһуатаабы турнир-га таһыһаахтын туһута-лааһыга Кнни снрүн үтэ-рыһаааччыларын, маас-тарга кандидаттары И. По-сельскай (оройуон кннн) оһо-нан хотон чемпионнаата. Бириһстээх мнэстэн бил-днһынга Посельскай, За-харовы ыһаастык ууран, кнһитин үһүс үтүрүүдэ.

62 кг днэри тренер Семен Морфунов (оройуон кн-нн) кнһаһыһааһынан буол-ла. Ол эрэри кнни үһүс буолбут В. Слещова (эмнэ оройуон кннн) оһо-кннэн хоттордо. Маастар В. Шефанов (Эриһк Эри-стин) иһик мнэстэлннэ, Бу ыйааһынга Хөһөбуртан маастарга кандидат А. Ма-каров эмнэ бэркэ туһуна.

ВРОСЛАВСКАЯ УОВА-ЛАС. Козьмодемьянскай станцияга кнн днэри тоһтообокко, соһөөк-кнһаһаба, үөрүүннн кү-лүмнээбэһкэ аһыт днэ-тэ баар. Днэс маһаа оһо-буулаһа курукубаһаа-һаа ннэрээһиһаа бн-һоһоһа, кнриһстээх, на-һиһааһаа. Итиннн бары-тын днһээт кнни Нико-лай Павлович Мельников, «Спецстроймеханизм» и «Трест тракторных агрегатов» директору Н. П. Мель-ников терм-днһиһаа таһы-һар.

Б. САРАНЦЕВ фотота. ССТА фотохрониката.

Спорт ЗОНАТААБЫ ТУҢҮЛГЭ ИННИНЭ

Итиннэн үөһэ ыйааһын-наага билиһилээх маастар-дар Р. Неустроев, Н. Брыз-геев, Н. Матвеев (бары оройуон кннниттэн), маһ-найгы разрядтаахтар Н. Оконешников (Эриһк Эристин) уонна Н. Решет-ников (оройуон кннн) эрэллээхтик бастаһылар. 48 кг днэри Д. Ершов (Су-буруускай) кнһаада.

Онон оройуон кнннин хаһаандата лаппа баһыһан кнһаада. Икнһи Субуруус-кай аһыннан совхоз бо-һөстөрө ыһылар. Үһүсү —эриһиктар.

Кураһтнһиһи түмүгүнэн бу-һы 30 күнүгэр оройуон кнннигэр саһаһааһаах Н. Н. Тарскай аһыннан би-риһс иһик зонатаабы ку-раһтнһиһэ кнһтааһаах оройуонмут хаһаандаһа сүүмэрдэнэ.

Кураһтнһиһэ Карл Маркс аһыннан совхозтан 2 эрэ бһэс кннрбитэ, оттон 13 нн-дээх СПТУ хаһаанда туруорбатаһа улахан нтэ-һннэн буолар.

В. КАРПОВ, кураһтнһи судьуйата.

«Сага олох» («Новая жизнь») — орган Чуралчинского района КПСС и районного Совета народных депутатов

БИИГИ ААДЫРЫСПЫТ: почтовой индекс 678700. Чурапчы с., Карл Маркс уул., 12. ТЕЛЕФОННАРЫТ: редактор—21-395, отделлар—21-495, уопсай—21-505.